

Instytut Pamięci Narodowej - Bydgoszcz

<https://bydgoszcz.ipn.gov.pl/byd/aktualnosci/197580,Odsloniecie-tablicy-pamiatkowej-dedykowanej-prezydentowi-Bydgoszczy-Leonowi-Barciszewskiemu>
02.05.2024, 08:21

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej dedykowanej prezydentowi Bydgoszczy Leonowi Barciszewskiemu oraz jego synowi Januszowi - Bydgoszcz, 26 lutego 2024

Tablica została ufundowana przez Referat Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Bydgoszczy.

Dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku, dr Marek Szymaniak, w przemówieniu rozpoczynającym uroczystości, mówił o wartościach wyznawanych przez Leona Barciszewskiego: gdy Niemcy rzucili oskarżenia wobec prezydenta, wrócił, by bronić swego dobrego imienia. Dyrektor nawiązał do słów wypowiedzianych przez ministra Józefa Becka w 1939 r.: „My w Polsce nie znamy pojęcia pokoju za wszelką cenę. Jest jedna tylko rzecz w życiu ludzi, narodów i państw, która jest bezcenną. Tą rzeczą jest honor”. Zwracał uwagę, że przy ul. Długiej 2 rozpoczęła się gehenna rodziny Barciszewskich: Leon i Janusz Barciszewscy zostali zamordowani przez Niemców jesienią 1939 r., żona Zofia była katowana w Warszawie. Dr Szymaniak zaznaczał, że przygotowane upamiętnienie jest wyrazem hołdu bydgoszczan dla międzywojennego prezydenta.

W uroczystości wzięła udział licznie zgromadzona rodzina Leona Barciszewskiego oraz parlamentarzyści, przedstawiciele władz samorządowych, instytucji państwowych, duchowieństwo, żołnierze Wojska Polskiego, wojsk sojusznicznych, służb mundurowych, kombatanci i pracownicy oświaty. Instytut

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej dedykowanej prezydentowi Bydgoszczy Leonowi Barciszewskiemu oraz jego synowi Januszowi

Pamięci Narodowej reprezentowali dr Marek Szymaniak oraz Edyta Cisewska, Naczelnik Delegatury IPN w Bydgoszczy, wraz z pracownikami. Okolicznościowe przemówienia wygłosili także Łukasz Krupa, zastępca Prezydenta Bydgoszczy, Anna Borkowska, wnuczka Leona Barciszewskiego, oraz Hanna Sowińska, inicjatorka powstania tablicy i członkini Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa przy Oddziale IPN w Gdańsku.

Następnie Dyrektor Szymaniak, wraz z przedstawicielem rodzin oraz Hanną Sowińską dokonali odsłonięcia tablicy. Delegacje złożyły kwiaty, które następnie zostały przeniesione na symboliczną mogiłę prezydenta Leona Barciszewskiego na Cmentarzu Bohaterów.

Po uroczystościach w siedzibie Delegatury IPN w Bydgoszczy odbyło się spotkanie z krewnymi Państwa Barciszewskich.

Krótko po wybuchu II wojny światowej prezydent Bydgoszczy Leon Barciszewski wyjechał z miasta. Zgodnie z wytycznymi przedstawiciele samorządów mieli ewakuować się na wschód. W przygranicznych Zaleszczykach Barciszewski dowiedział się o fałszywych zarzutach wysuwanych wobec niego przez Niemców. Chcąc oczyścić swoje dobre imię zdecydował się na powrót z rodziną do Bydgoszczy. Dotarli do miasta 8 października 1939 r. i schronili się w mieszkaniu Chrzanowskich przy ul. Długiej 2.

Jeszcze tego samego dnia Niemcy aresztowali Prezydenta, jego żonę Zofię oraz ich syna Janusza. Po brutalnym śledztwie Leon Barciszewski został zamordowany 11 listopada 1939 r. Tragiczny los spotkał także 18-letniego Janusza. Do dzisiaj nie znamy

miejsc pochówku ich szczątków.

Żonę Prezydenta przewieziono do więzienia na Pawiaku w Warszawie, skąd została zwolniona w maju 1940 r.